VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

EU-makrotaloudellinen rahoitusapu Jordanialle E 25/2024 vp

MINNA AALTONEN, FINANSSINEUVOS
VALTIOVARAINVALIOKUNTA
26.4.2024

Komission ehdotus rahoitustuen myöntämiseksi Jordanialle - yhteensä 500 miljoonaa euroa

- Unionin makrotaloudellista rahoitusapua voidaan myöntää unionin naapuruuspolitiikan kumppanimaille, joihin Jordania lukeutuu.
- Komissio antoi 8.4. ehdotuksen makrotaloudellisen rahoitusavun myöntämisestä Jordanialle. Ohjelma täydentäisi Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n ohjelmaa.
- Jordanialle on myönnetty kolme lainamuotoista EU:n makroapuohjelmaa vuodesta 2014 alkaen, avun kokonaismäärä on 1 080 miljoonaa euroa. Unionin apu on täydentänyt IMF:n tukiohjelmia, joita Jordanialla on vuodesta 2012 alkaen ollut neljä. Myös etenkin Yhdysvallat on antanut mittavaa tukea Jordanialle maan vakauden ylläpitämiseksi.
- Euroopan investointipankki on vuodesta 2011 alkaen myöntänyt Jordanialle hankelainoja noin 1,1 mrd. euroa. Lisäksi EU on antanut tukea myös naapuruus- ja lähialuepolitiikkaansa eri ohjelmien kautta.

Päätöksenteon eteneminen EU:ssa

- Komissio esitteli jäsenvaltioiden edustajille alustavasti suunnitelmiaan talous- ja rahoituskomitean sijaistason kokouksessa jo 26.2.
- Neuvoston tämänhetkisen puheenjohtajamaan Belgian suunnitelman mukaan neuvoston työryhmä alkaisi käsitellä asiaa 7.5.
- Neuvosto päättää asiasta jäsenvaltioiden määräenemmistöllä. Coreper/neuvostokäsittelyn aikataulutus on vielä avoinna.
- Euroopan parlamentti ei tiettävästi ehdi käsitellä ehdotusta ennen kesän Eurooppa-vaaleja, joten lopullinen päätös lykkääntynee pitkälle syksyyn. Komission tavoite on kuitenkin että ensimmäinen ohjelman kolmesta maksuerästä voitaisiin maksaa tämän vuoden puolella.
- Tähän asti käydyissä keskusteluissa yksikään jäsenvaltio ei ole ilmoittanut vastustavansa tuen myöntämistä, vaan ehdotuksella vaikuttaa olevan vahva tuki.

Huomioita makrotaloudellisesta rahoitusavusta

- Keskeiset periaatteet: 1) täydentää hyväksyttävästi edistyvää IMF-ohjelmaa, 2) apua saava maa kunnioittaa ihmisoikeuksia ja parlamentaariseen monipuoluejärjestelmään perustuvan demokratian periaatteita 3) maa täyttää sille apuohjelmassa asetettavan ehdollisuuden.
- Ehdollisuus määritellään yhteisymmärryspöytäkirjassa ja lainasopimuksessa, jonka komissio neuvottelee Jordanian viranomaisten kanssa ehdotuksen hyväksymisen jälkeen. Ehdollisuus täydentäisi etenkin IMF:n tukiohjelmassa asetettuja ehtoja. Komission mukaan kyseeseen voisivat tulla esim. julkisen talouden hallinnon ja verojärjestelmän uudistamiseen sekä petosten, korruption ja rahanpesun estämiseen liittyvät toimet.
- Apu annetaan lainoina, joiden keskimaturiteetti olisi 20 vuotta (max. 35 v.). Kokonaislainasummasta komission on tehtävä 9 % tappiovaraus (45 miljoonaa euroa) EU-budjetin takuurahastoon. Apu rahoitetaan lainanotolla EU-budjetin liikkumavara vakuutena.
- Takuurahastolla varaudutaan riskeihin siitä, että makrotalousapua saava maa laiminlöisi takaisinmaksuvelvoitteensa EU:lle. Riskiä vähentää se, että EU:n ohella Jordanian tukemiseen osallistuvat myös muut keskeiset kansainväliset toimijat, kuten IMF. Tappiovarauksiin varattuja varoja ei olla tähän mennessä jouduttu käyttämään kertaakaan.

Tilanne Jordaniassa

- Jordania on alueellaan poikkeuksellisesti vakauttava toimija, joka tarjoaa suojaa suurelle määrälle lähinaapurustostaan peräisin olevia pakolaisia. Yksinomaan Syyrian sisällissotaa paenneita arvioidaan maassa olevan reilu miljoona.
- Muuttoliikkeiden hallitseminen on yksi keskeinen peruste tuen tärkeyden arvioinnissa. Jordania on myös tehnyt hyvää yhteistyötä länsimaiden kanssa alueella vaikuttavien äärijärjestöjen toiminnan torjumiseksi.
- Assosiaatiosopimus EU:n kanssa solmittiin jo 2002, ja 2022 sovittiin uusista prioriteeteista, joissa tavoitteisiin kuuluu uudistusten edistäminen mm. hyvän hallinnon, yritysten toimintaympäristön ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden aloilla.
- Gazan tilanne ja naapuruston jännitteet ovat johtaneet turismin ja ulkomaisten investointien tyrehtymiseen. Teollinen tuotanto on vaatimatonta, luonnonvarat vähäiset, työttömyysaste pysyy sitkeästi korkeana (yli 22 prosenttia), julkinen velan määrä on suuri (88,7 prosenttia BKTL:sta vuonna 2023).

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

MINNA AALTONEN, FINANSSINEUVOS
MINNA.AALTONEN@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET